

Modul Botanika

Lekcija 13

Dijelovi lista

*Nikakav opis, nijedna slika iz knjige ne može zamijeniti stvarnu viziju drveća u šumi sa
svim životom koji se oko njih događa.*

Maria Montessori, Od djetinjstva do adolescencije

Montessori umetaljka lista kupljena na [Ozone.hr](https://www.ozone.hr/).

Djeca su prirodno fascinirana svijetom prirode, a lišće je jedan od prvih elemenata koji privlače njihovu pažnju. Ako stavimo malu bebu ispod stabla prvo što ćemo primijetiti jest njeno divljenje prema listovima koji se njišu. Kada šetamo parkom ili boravimo u vrtu, često zastanemo kako bismo promatrali oblik, boju ili veličinu listova koje nalazimo na tlu ili na stablu. Kroz takve trenutke učimo dijete kako pažljivo promatrati svijet oko sebe – u tišini i s poštovanjem prema prirodi.

Prije nego što djetetu predstavimo umetaljku lista, kartice nomenklature s dijelovima lista ili knjige o biljkama, započnimo razgovor na temelju onoga što smo zajedno vidjeli:

- Kako izgleda list?
- Jesu li svi listovi iste boje?
- Koji je najmanji list koji si pronašao?
- Zašto listovi mijenjaju boju?
- Koliko različitih listova možemo pronaći u vrtu?

Djetetu najprije predstavljamo listove koje može vidjeti u svakodnevnom okruženju, a zatim možemo proširiti temu kroz promatranje biljaka u različitim godišnjim dobima, čitanje slikovnica ili stvaranje vlastite herbarijske zbirke.

Aktivnosti s umetaljkom lista

Aktivnosti s umetaljkom lista

Aktivnosti s umetaljkom lista imaju cilj:

- upoznati dijete s dijelovima lista i njihovim karakteristikama;
- potaknuti pažljivo promatranje i klasifikaciju biljnih elemenata;
- povezati vizualnu percepciju s jezičnim izražavanjem i fine motoričke vještine.

Dob: 4+

Prva prezentacija: Upoznavanje s umetaljkom lista

Materijal: umetaljka lista, podloga (stol ili tepih).

Cilj: manipulacija umetaljkom i prepoznavanje njezinih dijelova.

- **Priprema:** Pozovemo dijete da nam se pridruži u radu. Odlazimo do police s botaničkim materijalima i pokazujemo kutiju s umetaljkama, ako je dostupna. Objasnimo: „Ovo je kutija s biljkama, a ovo je umetaljka lista.“
- **Rukovanje:** Pokažemo kako uzeti umetaljku držeći je za držače i pažljivo je prenijeti.

- **Opis i demonstracija:** Na radnoj površini kažemo: „Ovo je umetaljka lista. Na njoj možemo vidjeti različite dijelove lista.“ Izvadimo jedan dio, stavimo ga na tepih i vratimo na mjesto. Pozovemo dijete da učini isto s ostalim dijelovima.
- **Samostalni rad:** Dijete samostalno nastavlja rad s umetaljkom, uklanjajući i vraćajući dijelove.

- **Završetak:** Zajedno vraćamo umetaljku na mjesto i potičemo dijete da se slobodno vraća ovom materijalu.

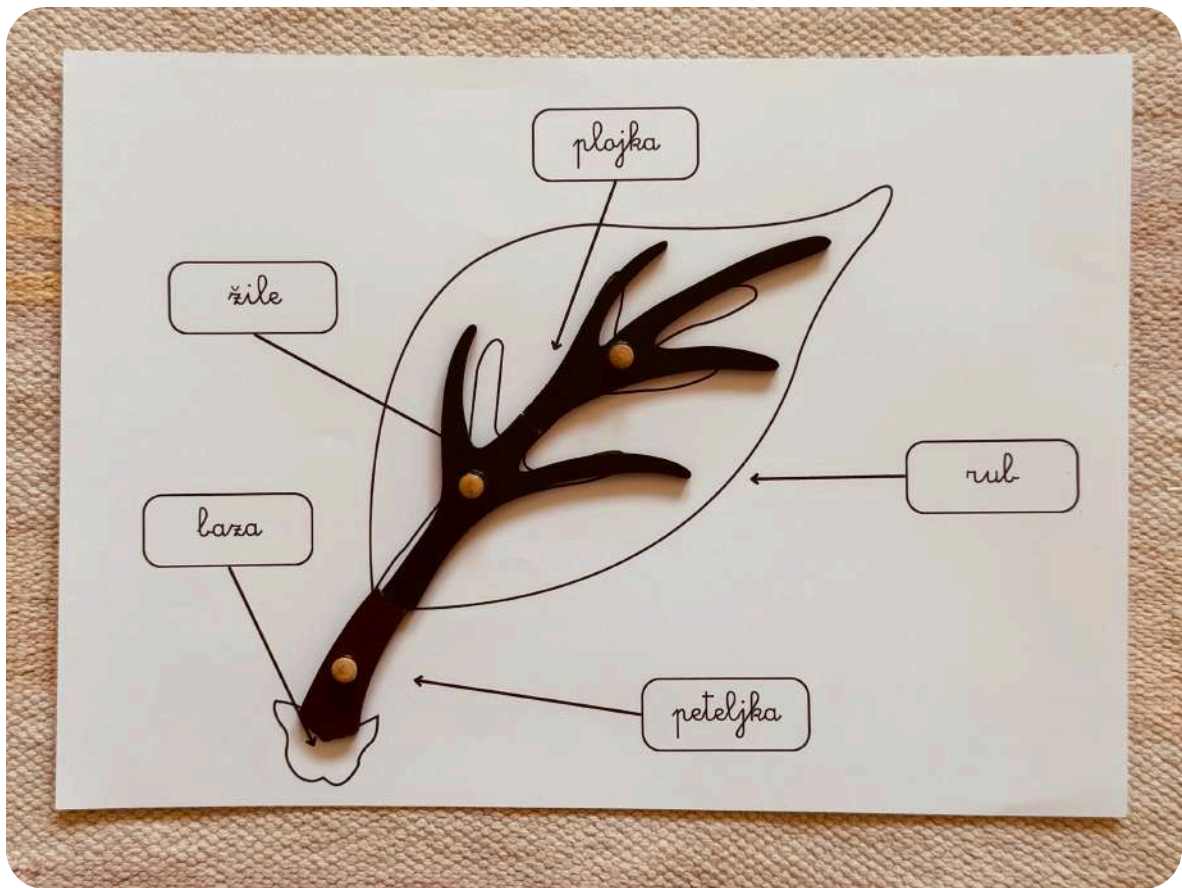
Druga prezentacija: Imenovanje dijelova lista

Materijal: umetaljka lista, kartice s imenima dijelova lista koje možete pronaći ispod lekcije pod “Dijelovi lista”.

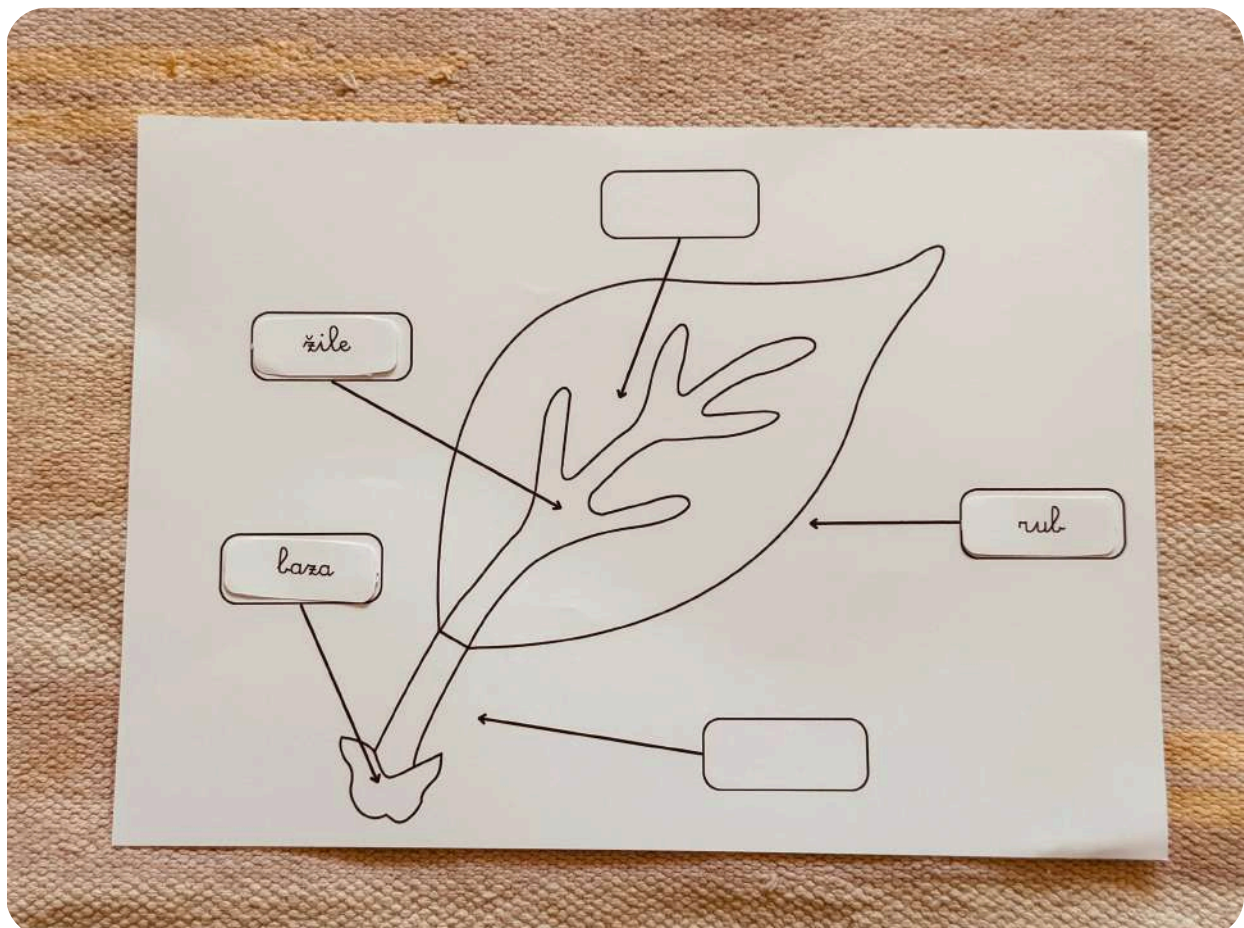
Nomenklatura: lisna plojka, lisna žila, lisna drška, rub lista, vrh lista. Kartice se nalaze na zadnjoj stranici materijala “Dijelovi lista”.

- **Priprema:** Dijete koje već poznaje umetaljku pozivamo da pomogne raširiti podlogu i donese umetaljku lista.
- **Imenovanje:** Uklonimo tri dijela (npr. lisna plojka, drška, vrh) i imenujemo ih. Zatim tražimo od djeteta da ih vrati, ponovno ih imenujući.
- **Ponovimo** s ostalim dijelovima dok dijete ne usvoji sva imena.
- **Dodavanje informacija:** Po želji dodamo informacije, npr.: „Lisna žila prenosi vodu i hranjive tvari kroz list.“
- Ako dijete pokazuje interes, nastavljamo rad u narednim danima dok ne usvoji sve pojmove. Dodajemo dijelove lista na sliku s označenim dijelovima. Prepoznamo dijelove lista tako što prazne kvadratiće povezujemo s “naljepnicama”.
- **Dodajemo dijelove lista na sliku s označenim dijelovima.**

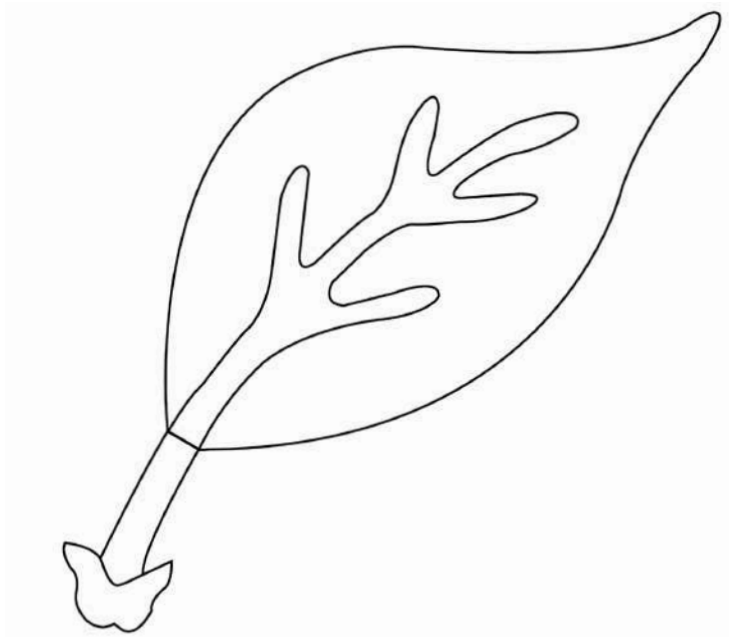
- **Prepoznamo dijelove lista** tako što prazne kvadratiče povezujemo s naljepnicama.

Aktivnosti s umetaljkom lista

Vizualna diskriminacija: Sastavljanje lista

- Dijete slaže dijelove lista prema obrisu na papiru, povezuje ih sa slikom i nazivom (uz kontrolni list).

- Možemo igrati igru „Što nedostaje?“ u kojoj dijete otkriva koji dio je uklonjen s umetaljke.
- **Taktilna diskriminacija: Rukovanje na slijepo**
  - Dijete sastavlja umetaljku s povezom preko očiju ili dodiranjem prepoznaje uklonjene dijelove.
  - „*Tajanstvena torba*“: Dijelovi tijela stavljaju se u vrećicu, a dijete ih prepoznaje dodiranjem.
- **Priprema za pisanje i čitanje: Crtanje i izrezivanje**
  - Dijete crta obrise dijelova lista na papiru, reže ih škarama ili probija punterom te sastavlja sliku lista.

- Ispisuje dijelove lista sa slovima mobilnog alfabeta. Ako je dijete tek na početku prepoznavanja slova stavit ćemo kontrolnu karticu s kojom će sastaviti riječ mobilnim alfabetom. Ako je dijete starije i već prepoznaje većinu slova tada može sastaviti riječ uz karticu sa slikom.

- **Detektivska igra: Prepoznavanje dijelova prema slovima**

Svi dijelovi su uklonjeni, a dijete traži dio prema početnom slovu, npr. „Tražim dio koji počinje s ‘p’ (plojka).“

Nomenklatura u tri dijela: Kartice sa slikama, imenima i opisima

Dijete povezuje slike dijelova lista s njihovim imenima i definicijama. Ako dijete ne zna čitati, naziv i opis čita roditelj, a dijete povezuje karticu s odgovarajućim dijelom.

Aktivnosti s umetaljkom lista idealan su način da dijete nauči o biljkama i njihovim dijelovima, ali i da razvija svoje motoričke, kognitivne i jezične vještine. Kroz igru s ovim umetaljkama, dijete bolje razumije biljni svijet, a istovremeno se priprema za izazove poput čitanja, pisanja i analiziranja.